

A-1308

I N S T Y T U T T U R Y S T Y K I

Zakład Zagospodarowania Regionów
i Miejscowości Turystycznych w Bydgoszczy

mgr Dorota Walkowiak
BIBLIOTEKA IT
Archiwum Państwowe
Naukowo-Badawcze

K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H

/Symbol R 1.5.2./92 /

Bydgoszcz - 1992 rok

WYKONANO NA ZLECENIE URZĘDU MIASTA I GMINY BYDGOSZCZY

S P I S T R E S C I

	str.
WPROWADZENIE	3
I - RACHUNEK KOSZTOW WŁASNYCH JAKO PODSTAWA BADANIA EFEKTYWNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW TURYSTYCZNYCH	6
1. Pojęcie i zakres rachunku kosztów oraz zasady analizy kosztów	6
2. Odrębny charakter hotelu jako przedsiębiorstwa i jego wpływ na rodzaj potrzebnych kierownictwu informacji o kształtowaniu się kosztów	8
2.1. Zadania i funkcje hotelu	8
2.2. Koszty własne w przedsiębiorstwie hotelowym i kryteria ich podziału	10
II - POZIOM I STRUKTURA KOSZTOW BADANYCH HOTELI	13
1. Ocena wewnętrznej struktury kosztów	13
2. Analiza względnego poziomu kosztów hoteli	15
2.1. Elastyczność kosztów względem obrotów	16
2.2. Wskaźnik poziomu kosztów	18
3. Wpływ jednostkowych kosztów własnych świadczonych usług noclegowych na ich rentowność	20
III - ZAKOŃCZENIE	24
TABELE /1-13/	
ANKIETY	
BIBLIOGRAFIA	

S P I S T A B E L

1. Podstawowe wskaźniki ekonomiczne badanych hoteli w latach 1990 i 1991
2. Struktura kosztów działalności podstawowej hoteli grupy A w układzie rodzajowym w latach 1990 i 1991
3. Struktura kosztów działalności podstawowej hoteli grupy B w układzie rodzajowym w latach 1990 i 1991
4. Struktura kosztów działalności podstawowej hoteli grupy C w układzie rodzajowym w latach 1990 i 1991
5. Struktura kosztów działalności podstawowej hoteli grupy D w układzie rodzajowym w latach 1990 i 1991
6. Wskaźniki poziomu kosztów hoteli grupy A w latach 1990 i 1991 w %
7. Wskaźniki poziomu kosztów hoteli grupy B w l.1990 i 1991 w %
8. Wskaźniki poziomu kosztów hoteli grupy C w l.1990 i 1991 w %
9. Wskaźniki poziomu kosztów hoteli grupy D w l.1990 i 1991 w %
10. Średnia cena i koszt 1 sprzedanego miejsca noclegowego hoteli grupy A w latach 1990 i 1991
11. Średnia cena i koszt 1 sprzedanego miejsca noclegowego hoteli grupy B w latach 1990 i 1991
12. Średnia cena i koszt 1 sprzedanego miejsca noclegowego hoteli grupy C w latach 1990 i 1991
13. Średnia cena i koszt 1 sprzedanego miejsca noclegowego hoteli grupy D w latach 1990 i 1991

W P R O W A D Z E N I E

Koszty własne są nieodłącznym elementem działalności gospodarczej i mają zasadniczy wpływ na jej efektywność. Nie jest więc możliwe racjonalne gospodarowanie i zarządzanie przedsiębiorstwem bez posługiwania się danymi dotyczącymi kosztów, bez analizowania ich struktury w zależności od różnych czynników.

Celem niniejszego opracowania jest wykrycie prawidłowości kształtowania się kosztów przedsiębiorstw hotelowych.

Praktyka gospodarcza przedsiębiorstw turystycznych oraz prace badawcze na omawiany temat wskazują bowiem na brak owych prawidłowości¹, na skutek czego nie można poprawnie ustalać cen na usługi hotelowe.

Niniejsza praca jest próbą odpowiedzi na pytanie, jak koszty przedsiębiorstw hotelowych reagują na zmiany w rozmiarach sprzedawanych usług oraz jak zmieniają się one w czasie, pod wpływem innych czynników.

Tak więc głównym zadaniem opracowania jest próba ustalenia wzorca kosztów, który mógłby być pewnym punktem odniesienia, czy też swego rodzaju kryterium, na podstawie którego dokonywanoby oceny podobnych jednostek hotelowych.

W niniejszym opracowaniu zbadano koszty jedynie ośmiu hoteli. Dla realizacji wcześniej omówionych celów opracowania jest to bardzo niewielka próba reprezentacyjna.

Należy jednakże zaznaczyć, iż tematyka kosztów oraz wyników finansowych jest bardzo strzeżona przez kierownictwo przedsię-

1/ B.Marcinkowska, Koszty własne przedsiębiorstw hotelarskich i możliwości ich minimalizacji, CBPP V-3.2

biorstw turystycznych. W związku z tym napotkano na szereg trudności związanych z zebraniem materiałów źródłowych. Niestety nie udało się uzyskać informacji od prywatnych właścicieli hoteli, dla których jedynym organem kontrolnym jest Urząd Skarbowy/patrz ankieta nr 9 /. Na 13 uzyskanych ankiet od przedsiębiorstw hotelowych jedynie 8 zostało wypełnionych poprawnie i wyczerpująco.

Wśród analizowanych hoteli przeważają hotele państwowe - trzy - "Brda", "Grand", "Ratuszowy". Właścicielem dwóch przedsiębiorstw jest spółka z udziałem kapitału państwowego - "Victoria" i "Europejski", dwa kolejne hotele - "Wrocław" i "Monopol" należą do "Orbisu" SA. Wśród ośmiu analizowanych hoteli znalazł się tylko jeden hotel spółdzielczy, którym jest "Zajazd Staropolski" /dane dotyczące poszczególnych hoteli zawiera tabela nr 1 "Podstawowe wskaźniki ekonomiczne badanych hoteli w latach 1990 i 1991"/.

Aby zrealizować przedstawiony wcześniej cel niniejszego opracowania, w pierwszej kolejności przedstawiono teoretyczne ujęcie przedmiotu rozważań. Bardzo zwięźle zostały tu omówione podstawowe zasady i cechy prawidłowo prowadzonego rachunku kosztów. Kolejna część pracy ma już charakter analityczny, a poświęcona została ocenie zarówno struktury jak i poziomu kształtowania się kosztów w analizowanych hotelach.

W celu wykrycia prawidłowości w kształtowaniu się kosztów przedsiębiorstw hotelowych, zanalizowano również wpływ jednostkowych kosztów świadczonych usług na ich rentowność.

W ostatniej części pracy zostały sformułowane końcowe wnioski,

będące próbą odpowiedzi na pytanie , czy na podstawie przeprowadzonej analizy możemy określić ich uzasadnioną wielkość.

Analiza kosztów została przeprowadzona na podstawie zebranych ankiet, w których oprócz danych o kosztach za lata 1990 i 1991 zawarto podstawowe informacje o poszczególnych hotelach.

Należy również nadmienić, iż w niniejszym opracowaniu nie uwzględniono kosztów gastronomii z 1-~~szej~~ strony ze względu na brak kpmpletnych danych, z 2-giej zaś ze względu na fakt, iż działalność gastronomiczna prowadzona jest nie tylko dla gości hotelowych, ale i z zewnątrz, co bardzo zniekształciłoby wynik rozliczania kosztów.hotelu jako całości.

I RACHUNEK KOSZTÓW WŁASNYCH JAKO PODSTAWA BADANIA EFEKTYWNOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW TURYSTYCZNYCH

1. P o j ę c i e i z a k r e s r a c h u n k u k o s z t ó w o r a z z a s a d y a n a l i z y k o s z t ó w.

Pod pojęciem rachunku kosztów rozumieć należy ogół działań zmierzających do dokonania ilościowego i wartościowego pomiaru kosztów, ich ujęcia w różnych niezbędnych zbiorach informacyjnych oraz do okresowej prezentacji i interpretacji zaistniałych zdarzeń kosztowych w danej jednostce organizacyjnej¹.

Podstawowym zadaniem rachunku kosztów jest dostarczenie danych liczbowych, niezbędnych dla potrzeb zarządzania przedsiębiorstwem, a w szczególności do wykonania szeroko pojętej kontroli i analizy ekonomicznej, stanowiącej końcowy etap nowoczesnego rachunku kosztów./tj. na powiązaniu badanych kosztów z określonym procesem gospodarczym i jego efektem/. Efektywność gospodarowania wiąże się bowiem nieuchronnie z kosztami, a problematyka kosztów w przedsiębiorstwie nabiera tym większego znaczenia, im większy jest zakres jego samodzielności.

Właściwie zorganizowany rachunek kosztów powinien pozwolić na ustalenie :

- jakie elementy kosztów i w jakiej wielkości zostały poniesione
- ~~poniesione~~ w określonym czasie,
- kosztów przypadających na jednostkę wytworzonej usługi,
- kosztów przypadających na różne kierunki działalności przed-

1/ Rachunek kosztów, skrypt AE, Poznań 1983 s.28

siębiorstwa, a w ich ramach na poszczególne komórki organizacyjne. Analiza kosztów ma na celu ocenę poziomu kosztów oraz możliwości ich obniżania. Cel ten osiąga się poprzez określenie poszczególnych czynników /przyczyn/ i mierzenie wpływu /skutków/, jakie wywierają one na rzeczywistą wielkość, strukturę i dynamikę kosztów. Polega ona na porównaniu kosztów rzeczywistych danego okresu sprawozdawczego, ujętych w przekroju pozycji kalkulacyjnych, rodzajowych i miejsc powstawania kosztów, z odpowiednimi kosztami¹:

- planowanymi na ten sam okres,
- rzeczywistymi okresu ubiegłego,
- innych podobnych przedsiębiorstw.

W niniejszej pracy zajęto się ostatnim rodzajem porównań.

Aby uzyskać właściwe wyniki badań i móc skutecznie wykorzystywać je w praktyce, analiza kosztów powinna charakteryzować się wymienionymi niżej cechami²:

- a/ z analizy kosztów należy uzyskać rzetelne stwierdzenia i oceny oznacza to, że materiały źródłowe, będące podstawą analizy trzeba najpierw zweryfikować, a wskaźniki dobrać w taki sposób, by obiektywnie przedstawiały badane procesy,
- b/ należy stosować prawidłową metodę badań, która powinna umożliwić określenie czynników wpływających na wielkość kosztów,
- c/ analiza kosztów winna być elastyczna, a więc dostosowana do zmieniających się celów, zadań i zakresów badań,
- d/ wyniki badań analitycznych winny być zwarte,
- e/ w analizie należy stosować metody opłacalne, a więc takie, które wymagają możliwie minimalnych nakładów pracy,

1/J.Matuszewicz, Rachunkowość przedsiębiorstw przemysłowych, PWE, Warszawa, 1985 s.321

2/A.Jarugowa- W.Malc'KsSawicki, Rachunek kosztów, PWE, 1983 s.331

f/ analiza kosztów winna być przeprowadzona sprawnie i szybko, aby na jej podstawie można było skutecznie zapobiec nieuzasadnionemu, dalszemu wzrostowi kosztów,

g/ analiza kosztów winna być konkretna i zaadresowana, tj. wnioski z niej winny być adresowane do właściwych odbiorców, zobowiązanych do praktycznego wykorzystania wyników analizy.

2. O d r ę b n y c h a r a k t e r h o t e l u j a k o
p r z e d s i ę b i o r s t w a i j e g o w p ł y w n a
r o d z a j p o t r z e b n y c h k i e r o w n i c t w u
i n f o r m a c j i o k s z t a ł t o w a n i u s i ę
k o s z t ó w

Odrębny charakter hotelu jako przedsiębiorstwa podkreśla jeden z amerykańskich teoretyków hotelarstwa L.Boomer. Według niego podstawowym przeznaczeniem hotelu jest świadczenie usług, które określa jako świadczenie odpłatnej gościnności w stosunku do osób korzystających z hotelu¹.

Pomimo, iż jest to stwierdzenie bardzo ogólne, zwięzłe i trafnie określa ono charakter hotelu jako przedsiębiorstwa. W kolejnych punktach niniejszego podrozdziału stwierdzenie to zostanie rozwinięte. Jednakże szczególna uwaga zostanie poświęcona na problematyce kosztów w przedsiębiorstwach hotelowych.

2.1. Z A d a n i a i f u n k c j e h o t e l u

Biorąc za punkt wyjścia doświadczenia praktyki oraz wyżej

1/ Za H.Sulikowską, B.Misiak, Koszty w przedsiębiorstwie hotelowym, Zrzeszenie Polskich Hoteli Turystycznych, Warszawa 1973 s. 13

przytoczone sformułowania celów hotelu, jego zadania jako przedsiębiorstwa można podzielić na :

- zadania materialne - dostarczenie mieszkania, wyżywienia i innych usług, jak np. pranie bielizny, garażowanie samochodów,
- zadania niematerialne - troska o odpoczynek i rozrywkę, wytworzenie atmosfery życzliwości i gotowości do usług.

Ten dwoisty charakter zadań wskazuje na skomplikowaną treść ekonomiczną przedsiębiorstwa hotelowego, co rzutuje bezpośrednio na zagadnienie rachunku kosztów. Przedsiębiorstwo hotelowe jest przede wszystkim przedsiębiorstwem usługowym, w pewnym sensie jednak także produkcyjnym i handlowym.

Niewymierne zadania niematerialne są często przyczyną wydatków, związanych z zaspokojeniem przyzwyczajzeń estetycznych gościa w hotelu. Wobec powyższego wzrastają koszty utrzymania czystości, zużycia przedmiotów nietrwałych, dekoracji pomieszczeń, koszty organizacji rozrywek.

Podstawowym elementem określającym specyfikę hotelu jako przedsiębiorstwa jest charakter jego bazy materialnej i siły roboczej, znajdujący odbicie w specjalnych cechach podaży usług świadczonych przez hotel.

Bazę materialną hotelu stanowi przede wszystkim budynek wraz z pełnym, niejednokrotnie bardzo kosztownym urządzeniem zarówno pokoi, jak i sal recepcyjnych, korytarzy itp.

Tego typu bazę materialną cechują stosunkowo wysokie nakłady inwestycyjne, które należy amortyzować intensywnie, ze względu na szybkie ekonomiczne zużywanie się inwestycji.

Środki produkcji przedsiębiorstw hotelowych mają tę cechę charakterystyczną, odróżniającą je od środków produkcji przedsiębiorstw przemysłowych, że mogą być wykorzystywane tylko w określonym miejscu i czasie, wyłącznie dla jednego rodzaju i tylko wtedy, gdy istnieje na nie bezpośredni zbyt. Zależność wykorzystania bazy materialnej hotelu od bezpośredniego, często zmiennego popytu sprawia, że środki produkcji i siła robocza muszą być ciągle przygotowane do zaspokojenia bezpośredniego, trudnego do określenia popytu.

Stan ciągłego utrzymywania przedsiębiorstwa na określonym poziomie gotowości do świadczenia usług powoduje, że faza produkcji i faza zbytu tych usług wzajemnie się przenikają, a oba te zjawiska znajdują odbicie w kosztach hotelu.¹

2.2. Koszty własne w przedsiębiorstwie hotelowym i kryteria ich podziału.

Procesy gospodarcze w przedsiębiorstwie hotelowym mają w zasadzie charakter stały /ciągłe, nieprzerwane utrzymywanie bazy materialnej/, w związku z tym na plan pierwszy nie wysuwa się /tak jak w przedsiębiorstwie przemysłowym/ obserwacja zmian w rozmiarach produkcji, asortymencie itp., lecz analiza kosztów. Usługi podstawowe świadczone przez hotel stanowią specjalny rodzaj "towaru", którego nie można magazynować, a zatem produkować dla przyszłego popytu w celu osiągnięcia w ten sposób rytmiczności pracy przedsiębiorstwa.

1/ H.Sulikowska, B.Misiak, Koszty....op.cit. s.21

Nie sprzedany określonego dnia nocleg powoduje wzrost kosztu jednostkowego usług, tym bardziej odczuwalny, im wyższe są stałe koszty przedsiębiorstwa związane z utrzymywaniem podaży usług na poziomie umożliwiającym ich wykorzystanie w każdej chwili. Dlatego też jednym z najważniejszych zagadnień dla kierownictwa przedsiębiorstwa hotelowego jest według Schafera analiza możliwości pokrycia jednostkowego kosztu własnego przez cenę¹.

Zasadniczym, wyjściowym kryterium grupowania kosztów w ewidencji księgowej przedsiębiorstw hotelowych jest zakres i rodzaj działalności. Zakres działalności jako kryterium grupowania kosztów znajduje wyraz w ich podziale na koszty działalności podstawowej i pomocniczej.

Natomiast rodzaje działalności są podstawą odrębnego ujmowania w ramach kosztów działalności podstawowej kosztów działalności hotelowej i gastronomicznej oraz w ramach kosztów działalności pomocniczej jej różnych rodzajów, jak np. warsztaty samochodowe, pralnie itp.

Trzecim podstawowym ze względów poznawczych kryterium grupowania kosztów są miejsca powstawania kosztów - ośrodki odpowiedzialności. Grupowanie kosztów w tym ostatnim przekroju znajduje wyraz w odrębnym ujmowaniu kosztów zarządu, kosztów gastronomii, kosztów działalności hotelowej i kosztów działów pomocniczych.

We wszystkich wymienionych grupach kosztów występuje ich dalszy podział według rodzajów na koszty proste i złożone.

Pojęcie "koszty proste" odnosi się w praktyce do tych pozycji

1/ Za H. Sulikowska, B. Misiak...op.cit. s.29

kosztów, które są bezpośrednio zaliczane na poczet określonego działu pracy przedsiębiorstwa.

Natomiast pod pojęciem "koszty złożone" rozumieć należy obciążające dany dział pozycje kosztów, wynikające z rozliczenia kosztów poszczególnych działów pomocniczych i kosztów zarządu.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż w niniejszym opracowaniu szeroko zostały zanalizowane /w różnych przekrojach/ jedynie koszty działalności podstawowej hotelu, polegającej na świadczeniu usług noclegowych. Pominięto natomiast analizę kosztów gastronomii /o czym była mowa we wstępie/.

KOSZTÓW

II POZIOM I STRUKTURA BADANYCH HOTELI

1. O c e n a w e w n ę t r z n e j s t r u k t u r y
k o s z t ó w

We wszystkich analizowanych hotelach klasyfikacja kosztów uwzględnia ich podział na :

A. Koszty bezpośrednie/proste/

B. Koszty pośrednie /złożone/

W grupie kosztów bezpośrednich, grupujących koszty działalności podstawowej hotelu, następuje ich dalszy podział według kryterium rodzajowego.

Natomiast poszczególne rodzaje działalności pomocniczych, wchodzące w skład kosztów złożonych, występują w postaci zagregowanej /uwzględniono tu podział na: koszty pralni, koszty brygady remontowej, koszty warsztatów samochodowych, koszty zarządu oraz inne/.

Analiza kosztów w układzie rodzajowym ma charakter analizy wstępnej, której zadaniem jest analiza zmian w strukturze zużycia czynników wytwórczych. Ponadto będzie ona pomocna przy wytyczaniu kierunków szczegółowych badań kosztów analizowanych hoteli. Strukturę kosztów działalności podstawowej hoteli w układzie rodzajowym przedstawiają tabele od nr 2 do 5.

Przed przystąpieniem do szczegółowych analiz należy nadmienić, iż we wszystkich analizach międzyzakładowych należy porównywać hotele podobne /tej samej kategorii, o zbliżonej liczbie miejsc noclegowych i frekwencji/. Jednakże ze względu na wspomniane wcześniej trudności w uzyskaniu materiałów źródłowych, w tabeli

nr 1 dla celów niniejszego opracowania pogrupowano wszystkie badane hotele na 4 grupy :

A - reprezentujące 2 hotele tej samej kategorii, zbliżoną liczbę miejsc noclegowych i niejednakowy wskaźnik frekwencji

B - dwa hotele tej samej kategorii, o zbliżonym wskaźniku frekwencji, ale o różnej ilości miejsc noclegowych

C - w grupie tej znalazły się dwa hotele różnej, średniej kategorii /XXX i XX /, o identycznej liczbie miejsc noclegowych, ale różnym wskaźniku frekwencji

D - grupa ta reprezentuje dwa hotele wysokiej, ale nie identycznej kategorii /XXXX i XXXXX/ o zbliżonej liczbie miejsc noclegowych, lecz różnym wskaźniku frekwencji.

Ze względów metodycznych możliwa jest analiza porównawcza jedynie hoteli z tej samej grupy /niecelowe i nieprawidłowe byłoby porównywanie kosztów hotelu "Ratuszowy" w Bydgoszczy 2-gwiazdkowego z 5-gwiazdkowym hotelem "Victoria" w Warszawie.

Dopiero po tym wyjaśnieniu możemy przejść do analizy struktury kosztów w wyżej wymienionych grupach.

Układ rodzajowy kosztów umożliwia wyodrębnienie kosztów materialnych i niematerialnych.

Dla zakładów hotelarskich bardzo charakterystycznym zjawiskiem jest najwyższy udział procentowy kosztów niematerialnych w kosztach ogółem¹ .

Jak wynika z tabel nr 2-5 struktura kosztów materialnych i niematerialnych badanych hoteli kształtuje się w poszczególnych

1/ patrz B.Marcinkowska, Koszty ...op.cit..

grupach bardzo różnie.

Generalnie grupy: A, B i C charakteryzują się wysokim udziałem kosztów niematerialnych /wyjątek stanowi tu hotel "Brda" z grupy A i hotel "Grand" z grupy B, w 1991 roku, gdzie na skutek wysokich kosztów remontu, koszty materialne znacznie przewyższyły niematerialne, które stanowiły około 34% kosztów ogółem. W grupie A i B najwyższy udział z grupy kosztów niematerialnych mają koszty osobowe /wynagrodzenia + narzuty/ : wynosi on średnio od 25% do 40%, a wyjątkowo w hotelu "Ratuszowy" wynosi on aż ponad 60%. Zjawiskiem charakterystycznym dla hoteli wyższej kategorii /grupa D/ jest wyższy udział procentowy kosztów materialnych w kosztach ogółem, około 65%. Wiąże się to z wysokim, 20%-wym udziałem amortyzacji w kosztach ogółem, oraz dla hotelu "Victoria" wysokimi kosztami remontów w 1990 r./39,6% ogółu kosztów/.

Udział kosztów osobowych w kosztach ogółem waha się od 12-30%. Ponieważ wskaźniki struktury kosztów informują jedynie o wzajemnych proporcjach między różnymi rodzajami kosztów, to niższe wskaźniki kosztów osobowych w hotelach grupy D absolutnie nie informują o niskich wartościach bezwzględnych kosztów osobowych /hotele grupy D charakteryzują się najwyższym średnim wynagrodzeniem spośród wszystkich analizowanych hoteli/.

2. A n a l i z a w z g l ę d n e g o p o z i o m u k o s z t ó w h o t e l i

Analiza struktury rodzajowej kosztów hoteli przeprowadzona w poprzednim punkcie wydaje się być mało przydatna dla celów poznawczych, ponieważ nie odpowiada na pytanie jaka jest relacja poniesionych nakładów do uzyskanych efektów. Koszt własny przedstawia bowiem tylko jedną stronę działalności gospodarczej, tj. do-

tyczącą tylko ponoszonych nakładów, nie wykazując, czy zużyte w procesie produkcji środki są współmierne w stosunku do osiągniętych rezultatów ¹.

Dlatego też opracowanie syntetycznego wskaźnika /na podstawie kosztu własnego/, który byłby przydatny do oceny działalności gospodarczej całego przedsiębiorstwa hotelowego, może być celowe tylko w przypadku ustalenia właściwej relacji między kosztami a uzyskiwanymi efektami. Przykładem takiej właśnie konstrukcji syntetycznego wskaźnika jest elastyczność kosztów względem obrotów, czy też wskaźnik poziomu kosztów.

2.1. E l a s t y c z n o ś ć k o s z t ó w w z g l ę d e m o b r o t ó w

Pojęcie elastyczności używane jest przy mierzeniu siły reakcji wielkości ekonomicznej, przyjętej jako zmienna zależna /skutek/ na zmianę, która dokonała się w innej wielkości ekonomicznej, przyjętej jako zmienna niezależna /bodziec/².

Przy badaniu elastyczności kosztów względem obrotów reakcja ta wyraża stosunek względnej zmiany kosztów /wielkości zależnej/ do względnej zmiany obrotów /wielkości niezależnej/.

W tabeli nr 1 zestawiono wskaźniki elastyczności kosztów względem obrotów analizowanych hoteli w latach 1990 i 1991, które zostały obliczone wg następującego wzoru:

$$E_{KO} = \frac{\Delta K}{K} : \frac{\Delta O}{O}$$

Jak wynika z danych umieszczonych w tabeli nr 1 w rubryce 6-tej

1/T.Waśniewski, Metody analizy finansowej w przedsiębiorstwie, PWE, Warszawa, 1981 s.137

2/Mały słownik ekonomiczny, PWG, Warszawa 1958, s.202

nie możemy zauważyć wyraźnych korelacji między kształtowaniem się kosztów i obrotów nawet w ramach tej samej grupy hoteli.

Najbardziej zbliżone wskaźniki kosztów reprezentują hotele grupy /0,8 i 0,9/.

Wskaźniki te są mniejsze od jedności co oznacza, iż obroty nie mają w zasadzie wpływu na koszty, gdyż dynamika wzrostu kosztów jest niższa niż dynamika wzrostu obrotów. Wolniejsze tempo wzrostu kosztów niż obrotów jest zjawiskiem pozytywnym. Jednakże jeśli porównamy je ze spadkiem ilości sprzedanych osobonoclegów w 1991 w porównaniu z 1990 rokiem w obydwu hotelach /tabela nr 12 /, to musimy dojść do przykrego wniosku, iż szybsze tempo wzrostu obrotów nastąpiło nie na skutek zwiększenia stopnia wykorzystania bazy, lecz dynamicznego wzrostu cen.

Grupa B charakteryzuje się współczynnikami elastyczności większymi od jedności. Dla hoteli tej grupy oznacza to, że wzrostowi obrotów o 1% towarzyszył wzrost kosztów o więcej niż 1% /dla hotelu "Grand" o 1,2%, a dla hotelu "Monopol" 2,3% /.

Prawie 2-krotnie większy wzrost kosztów w hotelu "Monopol" może być tłumaczony spadkiem liczby udzielonych osobonoclegów w roku 1991. W tym czasie w hotelu "Grand" zaznaczył się nieznaczny wzrost liczby sprzedanych osobonoclegów.

Powyższe dane liczbowe potwierdzają pogląd H.Sulikowskiej o przewadze kosztów stałych w przedsiębiorstwach hotelowych /każdy nie sprzedany nocleg powoduje wzrost kosztu jednostkowego sprzedanego noclegu/.

Wskaźniki elastyczności hoteli w grupach A i D kształtują się różnorodnie tzn. dla jednego hotelu przybierają wartość większą od jedności, dla drugiego mniejszą od jedności. Wobec powyższego nie możemy doszukać się tutaj jakichkolwiek prawidłowości.

Przyczyną odmiennego kształtowania się wskaźników elastyczności obok niedoskonałości metody doboru hoteli /o czym była mowa wcześniej/ jest niewątpliwie fakt, iż zostały one obliczone w skali roku. Wydaje się, że bardziej celowe i skuteczne byłoby badanie wskaźników elastyczności w skali odpowiednich kwartałów.

2.2. W s k a ż n i k p o z i o m u k o s z t ó w

Wskaźnik poziomu kosztów W_{KO} określa udział kosztów własnych Kw w wartości wytworzonych usług noclegowych P .

$$W_{KO} = \frac{Kw \cdot 100}{P} \quad 1$$

Kształtowanie się wskaźników względnego poziomu kosztów w badanych hotelach przedstawiają tabele od nr 6 do 9.

W wyniku porównania ogólnych wskaźników względnego poziomu kosztów w poszczególnych grupach hoteli, możemy wyciągnąć jedynie wniosek wskazujący na to, iż najbardziej zbliżonym poziomem kosztów charakteryzują się hotele grupy A. Jak wynika z tabeli nr 6 hotel "Europejski" charakteryzuje się niższymi wskaźnikami niż hotel "Brda". Ponadto na zmniejszenie się wskaźnika względnego poziomu kosztów hotelu "Europejskiego" w roku 1991 w porównaniu z 1990 rokiem niewątpliwie duży wpływ miało znaczne zmniejszenie się /w wartościach bezwzględnych/ w tym okresie kosztów zarządu.

1/ R.Stadtmluter, W.Sołtys, Sprawozdawczość i analiza finansowa w przedsiębiorstwie przemysłowym, PWE, W-wa, 1978, s.182

Najwyższymi wskaźnikami względnego poziomu kosztów charakteryzują się hotele z grupy C /tabela nr 8 /. W hotelach tych, jak wynika z ankiet, ceny usług noclegowych są ustalane na podstawie formuły kosztowej.

Z kolei hotele grupy D /o wysokiej kategorii i wysokim standardzie świadczonych usług/ charakteryzują się najniższymi wskaźnikami kosztów /patrz tabela nr 9 / w stosunku do sprzedaży.

Należy to tłumaczyć znacznie wyższymi cenami usług noclegowych oraz w przypadku hotelu "Victoria" wysoką frekwencją w skali roku. Największą rozpiętością wskaźnika charakteryzowały się hotele z grupy B /w 1991 roku wyniósł on ponad 20%/.

Na podstawie powyższych porównań wskaźników kosztów nie można jednakże stwierdzić, czy w rzeczywistości koszty wytwarzanych usług noclegowych były niższe lub wyższe od kosztów usług noclegowych innych hoteli lub w okresie ubiegłym oraz w jakim stopniu różnice w poziomie kosztów powstały pod wpływem czynników zależnych od przedsiębiorstwa¹.

Dlatego też przy przeprowadzaniu analizy poziomu kosztów należy ustalić w jakiej mierze różnica między poziomem kosztów kształtuje się pod wpływem czynników, od których zależy wartość wytworzonych usług w cenach sprzedaży oraz ich koszt własny. Do głównych czynników decydujących o wartościach wytworzonych usług oraz o poziomie jej kosztów należą :

- zmiany cen usług noclegowych
- zmiany frekwencji
- zmiany jednostkowego kosztu własnego wytwarzanych usług, na który z kolei wywiera wpływ zmiana cen materiałów, stawek płac oraz zmiana ilościowego zużycia czynników produkcji.

1/ Por. J. Matuszewicz, Rachunkowość przedsiębiorstw przemysłowych PWE, W-wa, 1985, s. 323

Wynika z tego, że wskaźnik względnego poziomu kosztów ma małą wartość poznawczą w wypadku zmiany czynników wyznaczających jego wysokość.

3. W p ł y w j e d n o s t k o w y c h k o s z t ó w
w ł a s n y c h ś w i a d c z o n y c h u s ł u g
n o c l e g o w y c h n a i c h r e n t o w n o ś ć

Duża wartość poznawcza jednostkowego kosztu własnego noclegu wynika m.in. z tego, że koszt jednostkowy określa, łącznie z ceną sprzedaży rentowność wytworzenia usługi noclegowej. Jednostkowy koszt umożliwia większą porównywalność danych, eliminując wpływ różnej pojemności bazy w poszczególnych hotelach danej grupy.

Z danych zawartych w tabelach od numeru 10 do 13 wynika, iż poziom kosztów jednostkowych w hotelach wyższej kategorii jest generalnie wyższy. Wyjątkiem jest wyższy jednostkowy koszt hotelu "Europejski" - 3 gwiazdkowego w porównaniu z hotelem 4 gwiazdkowym "Wrocław" /średnio o 65 tys.zł/. Natomiast zysk z 1 m.n. w hotelu "Europejski" jest większy od zysku hotelu "Wrocław" średnio o 30 tys.zł. Przyczyną większych kosztów jednostkowych hotelu "Europejski" jest zły stan techniczny tego zabytkowego hotelu i w związku z tym ciągły wzrost kosztów ogółem.

Na uwagę zasługuje fakt, iż spośród 4 hoteli 3-gwiazdkowych wymienionych kolejno w tabeli nr 1 najniższym jednostkowym kosztem charakteryzuje się hotel "Brda", a następnie "Monopol". Są to

hotele charakteryzujące się dobrym stanem technicznym. Wpływa z tego wniosek o silnym związku między wiekiem /rokiem budowy/ hotelu oraz ogólnym jego stanem technicznym /im starszy obiekt o gorszym stanie technicznym, tym większy koszt jednostkowy świadczonych przez niego usług noclegowych/.

Niestety nie możemy na podstawie tabel nr 11-13 wykryć silnego związku jaki istnieje między ilością sprzedanych osobonoclegów, a jednostkowym kosztem noclegu. Zależność ta możliwa jest do wykrycia w przypadku analizy jednostkowych kosztów w skali kwartałów danego roku. Analizując bowiem średni koszt jednego miejsca noclegowego danej grupy hoteli w latach 1990 i 1991 oraz ilość sprzedanych noclegów dochodzimy do wniosku, iż w miarę wzrostu ilości sprzedanych noclegów, rośnie z roku na rok koszt jednostkowy. Przyczyną wzrostu jednostkowego kosztu noclegu w kolejnych latach /1990 i 1991/ były przede wszystkim zmiany cen zużywanych środków produkcji oraz zmiany stawek płac.

Na podstawie analizy poszczególnych składników kosztu jednostkowego w kolejnych grupach analizowanych hoteli możemy określić, w którym ze składników kosztów tkwi główna przyczyna różnicy w sumie kosztu jednostkowego.

Jak wynika z tabel nr 11-13 najbardziej zbliżone koszty jednostkowe reprezentują ~~najbardziej~~ hotele grupy C /odchylenie w jednostkowym koszcie w 1991 roku wynosi jedynie 3800 zł/.

W hotelach grupy A i D na wysokie różnice w koszcie jednostkowym /odchylenie w 1991 roku wynosi około 220 tys.zł/, decydujący wpływ miały koszty złożone, w tym przede wszystkim koszty zarządu.

Z kolei w hotelach grupy B na odchylenie w koszcie jednostkowym wynoszącym około 100 tys.zł w zdecydowanym stopniu wpływ miały koszty bezpośrednie, w tym szczególnie dwie pozycje:

- koszty remontów oraz innych usług materialnych.

Jak już wspomniano wcześniej koszt jednostkowy sprzedanego noclegu określa łącznie z ceną sprzedaży rentowność wytworzenia usługi noclegowej. Wskaźniki rentowności netto w % wszystkich analizowanych hoteli zawarte są w rubryce 8 tabeli nr 1.

Z przedstawionych tam danych wynikają następujące wnioski:

- wyższymi wskaźnikami rentowności legitymują się hotele cztero i pięciogwiazdkowe, niższymi zaś hotele trójgwiazdkowe i dwugwiazdkowe /wyjątek stanowi tu hotel "Europejski" - trzygwiazdkowy, którego wskaźnik rentowności jest zbliżony do wskaźnika rentowności hotelu "Wrocław" 4-gwiazdkowego/.

- wysokość stopy rentowności wykazuje znaczne zróżnicowanie zarówno w 1991 jak i w 1990 roku ;

najwyższe wskaźniki występują w hotelach grupy D /5 i 4-gwiazdkowych/, najniższe w hotelach grupy C / 2 i 3 - gwiazdkowych/; w roku 1991 różnica między najniższym a najwyższym wyniosła 93,5

- w ramach 2 grupy: A i B reprezentujących tę samą kategorię /3 gwiazdki/ najwyższe wskaźniki rentowności uzyskały hotele "Brda" i "Europejski" ;

/hotele te uzyskały też najwyższą akumulację z 1 miejsca noclegowego/ ;

Pragnąc określić wpływ kosztów jednostkowych na rentowność omawianych wyżej hoteli musimy z przykrością stwierdzić o braku wy-

rażnych zależności między tymi dwoma wielkościami.

I tak hotel o najwyższych wskaźnikach rentowności charakteryzują się skrajnie różnymi w grupie A i B wielkościami kosztów jednostkowych /koszty jednostkowe wynoszą: "Brda" - 134 tys., "Europejski" - 222 tys. Z kolei "Monopol" i "Grand" odpowiednio 164 tys. i 198 tys. /porównaj tabele 1 oraz tabele 2 i 3 /. Wszystkie przytoczone powyżej dane wskazują, iż działalność hotelowa jest rentowna, poziom jej natomiast jest znacznie zróżnicowany, zarówno w poszczególnych hotelach, jak i w ramach zbiorowości reprezentujących te same kategorie.

Do podstawowych czynników wpływających na poziom rentowności należy zaliczyć :

- kategorię zakładu hotelowego,
- pojemność bazy noclegowej,
- jego lokalizację i związaną z nią frekwencję,
- poziom jakości świadczonych usług,
- wartość i stan techniczny majątku,
- wysokość kosztów i cen usług noclegowych.

Ponadto należy stwierdzić, iż nie bez wpływu na rentowność przedsiębiorstw hotelowych pozostają zasady ewidencji kosztów i sprzedaży. Chodzi tu o stosowanie ~~o stosowanie~~ takiego systemu, który zabezpieczałby pokrycie rzeczywistych kosztów, w wyniku których powstał efekt użyteczny w danym czasie, a więc wielkości wolnej od elementów, mających charakter dodatkowych nakładów oraz rzeczywistą sprzedaż wynikającą ze zrealizowanych wartości użytecznych i prawidłowej ich wyceny ¹.

1/W.Kwiatkowski, Efektywność gospodarki hotelowej w Polsce, SGPiS, Biuletyn Ruch Turystyczny - zeszyt 23, W-wa 1982, s.65

Dotychczasowy system nie zapewnia bowiem w sposób dostateczny czystości ewidencji kosztów.

III Z A K O N C Z E N I E

Niniejsze opracowanie poświęcone zostało problematyce kosztów w przedsiębiorstwach hotelowych na podstawie kształtowania się kosztów w ośmiu hotelach wybranych w sposób przypadkowy /dobór właściwej próby reprezentacyjnej ograniczony był możliwością zdobycia materiałów źródłowych o kosztach - o czym mowa była wcześniej/.

Intencją pracy było uzasadnienie poglądu o konieczności prowadzenia w przedsiębiorstwach hotelowych rzetelnego rachunku kosztów, a jednocześnie próba wykrycia pewnych prawidłowości w zakresie kształtowania się kosztów przedsiębiorstw hotelowych.

Powyższe działania miały doprowadzić do ustalenia wzorca kosztów. W niniejszej pracy udało się zrealizować jedynie częściowo powyższe przedsięwzięcie.

Próba bowiem wykrycia zależności między kształtowaniem się kosztów i obrotów hoteli zakończyła się niepowodzeniem, o czym była już mowa w rozdziale II.2.

Główne przyczyny braku prawidłowości i zależności między kosztami a analizowanymi w niniejszej pracy wielkościami to :

- mała próba reprezentacyjna hoteli,
- niewłaściwa /przypadkowa/ metoda doboru próby,
- roczne dane na temat kosztów, dla wykrycia pewnych zależności /np.wpływu frekwencji na koszty/ są nieprzydatne; niezbędna jest tu analiza w okresach kwartalnych.

Należy w tym miejscu zasygnalizować, że gdyby udało się zebrać szczegółowe i wiarygodne dane o kosztach i wynikach finansowych różnorodnych usług turystycznych, wówczas można byłoby prowadzić ich szczegółowe badania, które mogłyby doprowadzić do powstania agregatowego wskaźnika poziomu kosztów w całej gospodarce turystycznej w Polsce. Warunki powodzenia wyżej przedstawionego zamierzenia to :

- duża próba reprezentacyjna hoteli zapewniająca w ramach poszczególnych kategorii porównywalność danych o kosztach,
- łatwość uzyskania rzetelnych informacji o kosztach i wynikach jednostek gospodarczych działających w sferze turystyki,
- w celu przeprowadzenia prawidłowej analizy kosztów niejednokrotnie należałoby sięgać do materiałów pierwotnych, które są dopiero źródłem ewidencji.

Obecny system ewidencjonowania kosztów /nie zawsze ujmowanych w momencie ich powstania/ utrudnia bowiem dokonywanie ocen działalności przedsiębiorstw hotelowych.

Na podstawie przeprowadzonej w niniejszym opracowaniu analizy kosztów możemy stwierdzić, iż w przedsiębiorstwach hotelowych prowadzi się bardzo nieprecyzyjny rachunek kosztów /np. łączenie różnych rodzajów kosztów na wspólnych kontach - konto 429 Inne usługi materialne, - konto 469 Inne usługi niematerialne/, przez co układ rodzajowy kosztów jest uszczuplony i w konsekwencji nieczytelny.

Rozwiązanie zagadnień ewidencji i klasyfikacji kosztów jest bowiem niezbędne dla powodzenia prac nad udoskonaleniem systemu ekonomiczno-finansowego w turystyce.

V

Do tłumaczenia

Tabela nr 1

Podstawowe wskaźniki ekonomiczne badanych hoteli w latach 1990 i 1991

Lp.	Nazwa hotelu	Kategoria	Ilość miejsc nocleg.	Średnia frekwencja w % z lat 1990 i 1991	Wskaźnik elastyczności kosztów względem obrotów w 1991r. w %	Rentowność netto w %		Średnie wynagrodzenie		Pracochłonność w %		Liczba zatrudn.	
						1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
A													
1.	"Brda" Bydgoszcz	xxx	346	41	1,1	64,7	59,5	785446	1547207	17	12	54	50
2.	"Europejski" Warszawa	xxx	332	67	0,8	78,0	89,5	867754	1640123	9	11	138	135
B													
1.	"Grand" Warszawa	xxx	588	52	1,2	47,0	37,2	1107240	2017296	14	15	122	106
2.	"Monopol" Wrocław	xxx	117	54	2,3	40,8	5,1	843434	1769444	18	26	33	30
C													
1.	"Zajazd Staropolski" Toruń	xxx	66	68	0,8	35,0	20,7	659722	1048611	17	15	12	12
2.	"Ratuszowy" Bydgoszcz	xx	66	45	0,9	8,9	17,1	710069	1513522	48	40	12	12
D													
1.	"Wrocław" Wrocław	xxxx	600	42	1,8	137,6	88,8	955939	2340741	8	10	87	81
2.	"Victoria" Warszawa	xxxxx	585	66	0,1	56,1	98,6	1385021	2806277	4	6	158	154

Źródło: Przeliczenia własne na podstawie audytów o kosztach

Tabela nr 2

Struktura kosztów działalności podstawowej hoteli grupy A
w układzie rodzajowym za lata 1990 i 1991 w mln zł

Lp	Wyszczególnienie	Hotel "Brda"				Hotel "Europejski"			
		1990	1991	%	%	1990	1991	%	%
	Koszty ogółem:	2.050	5.478	100,0	100,0	6.361	9.029	100,0	100,0
I	Koszty materia	1.083	3.717	52,8	67,9	3.354	3.700	52,7	41,0
1.	amortyzacja	3	278	0,2	5,1	338	792	5,3	8,8
2.	materiały	89	601	4,4	11,0	632	1.098	9,9	12,2
3.	niedobory i sz.	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	energia	340	510	16,6	9,3	1.025	-	16,1	-
5.	usługi gastr.	486	1.319	23,7	24,1	-	-	-	-
6.	usługi transp.	5	10	0,3	0,2	4	14	0,1	0,2
7.	usługi remont.	12	820	0,6	15,0	199	391	3,1	4,3
8.	inne usługi mat.	145	176	7,1	3,2	1.151	1.405	18,2	15,6
II	Koszty niem.	967	1.760	47,2	32,1	3.007	5.329	47,3	59,0
1.	wynagrodzenia	508	928	25,0	17,0	1.437	2.657	22,6	29,4
2.	podatek od pł.	101	185	5,0	3,4	288	489	4,5	5,4
3.	ubezp.społ.	207	365	10,1	6,7	612	1.019	9,6	11,3
4.	Fundusz Pracy	3	17	0,1	0,2	-	-	-	-
5.	Fund.Socjalny	7	17	0,3	0,2	13	50	0,2	0,6
6.	Fund.Mieszk.	-	8	-	0,1	-	-	-	-
7.	Podatek od nier.	67	116	9,2	2,3	104	113	1,6	1,3
8.	opłaty lokalne	-	15	-	0,2	-	-	-	-
9.	podróże służbowe	0,2	1	0,01	0	-	-	-	-
10.	koszty reklamy	-	26	-	0,5	-	-	-	-
11.	koszty ubezpiecz.	-	14	-	0,3	-	-	-	-
12.	Centr.F.R.N.i T.	53	-	2,5	-	-	-	-	-
13.	inne usł.niem.	18	64	0,9	1,2	553	1001	8,7	11,1

źródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

Do tłumaczenia

Tabela nr 3

Struktura kosztów działalności podstawowej hoteli grupy B
w układzie rodzajowym w latach 1990 i 1991

Lp.	Wyszczególnie- nie	Hotel "Monopol"				Hotel "Grand"			
		1990		1991		1990		1991	
		mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%
	Koszty ogółem	1139	100,0	2611	100,0	10659	100,0	15789	100,0
I	Koszty materialne	568	49,9	1476	56,5	4353	40,8	9854	62,4
1.	amortyzacja	64	5,6	162	6,2	244	2,3	715	4,5
2.	materiały	78	6,8	204	7,8	525	4,9	1304	8,3
3.	energia	204	17,9	410	15,7	1063	10,0	1836	11,6
4.	usługi transp.	-	-	7	0,3	9	0,1	42	3,8
5.	usługi remont.	75	6,6	254	9,7	1226	11,5	4461	28,3
6.	inne usługi mat.	147	12,9	439	16,8	1286	12,0	1496	9,5
II	Koszty nie- materialne	571	50,1	1135	43,5	6306	59,2	5935	37,6
1.	wynagrodzenia	334	29,3	637	24,4	1621	15,2	2566	16,3
2.	podatek od wyn.	67	5,9	128	4,9	324	3,0	513	3,2
3.	ubezp.społ.	138	12,1	257	9,8	699	6,6	1170	7,4
4.	odpisy na f.z.	2	0,2	6	0,2	-	-	-	-
5.	podatek od nier.	8	0,7	54	2,1	335	3,3	211	1,3
6.	inne usł.niemat.	22	1,9	53	2,0	3307	31,0	1475	9,3

Zródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w
ankietach o kosztach

Tabela nr 4

Struktura kosztów działalności podstawowej hoteli grupy C
w układzie rodzajowym za lata 1990 i 1991

Lp. Wyszczególnienie	Hotel "Ratuszowy"				Hotel "Zajazd Staropolski"			
	1990		1991		1990		1991	
	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%
Koszty ogółem	260	100,0	595	100,0	439	100,0	726	100,0
I Koszty mater.	80	30,8	224	37,6	212	48,3	384	52,9
1. amortyzacja	0,4	0,2	1	0,2	61	13,9	148	20,4
2. materiały	22	8,4	59	9,9	22	5,0	59	8,1
3. niedobory i szk.	-	-	-	-	-	-	-	-
4. energia	11	4,2	29	4,8	77	17,5	88	12,1
5. usługi gastr.	0	0	2	0,3	-	-	-	-
6. usługi transp.	3	1,3	5	1	-	-	1	0,1
7. usługi remont.	5	1,9	79	13,3	29	6,6	20	2,8
8. inne usł.mat.	38	14,9	48	8,1	23	5,2	68	9,4
II Koszty niemater.	180	69,2	371	62,4	227	51,7	342	47,1
1. wynagrodzenia	102	39,2	216	36,3	95	21,6	151	20,8
2. podatek od płac	20	7,9	43	7,3	19	4,3	27	3,7
3. ubezpiecz.	42	16,2	83	13,9	39	8,9	67	9,2
4. Fund.Pracy	0,7	0,3	4	0,6	-	-	-	-
5. fund.socj.	2	0,9	5	0,8	2	0,5	7	1,0
6. fund.mieszk.	-	-	2	0,4	-	-	-	-
7. pod.od nier.	6	2,3	11	1,9	61	13,9	36	5,0
8. opłaty lokalne	-	-	1	0,3	-	-	-	-
9. podróże służb.	-	-	-	-	-	-	-	-
10. koszty reklamy	-	-	3	0,4	-	-	-	-
11. koszty ubezpiecz.	-	-	1	0,2	-	-	-	-
12. C.F.R.N.iT.	4	1,5	-	-	-	-	-	-
13. inne usł.niem.	2	0,8	1	0,3	11	2,5	54	7,4

Zródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

Tabela nr 5

Struktura kosztów działalności podstawowej hoteli grupy D
w układzie rodzajowym we Wrocławiu kat. xxxx w l. 1990 i 1991

Lp. Wyszczególnienie	Hotel "Wrocław"				Hotel "Victoria"			
	1990		1991		1990		1991	
	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%	mln zł	%
Koszty ogółem	4875	100,0	11384	100,0	36457	100,0	30.213	100,0
I Koszty mater.	3100	63,6	7747	68,1	27818	76,3	17404	57,6
1.amortyzacja	1000	20,5	2709	23,8	2508	6,9	6436	21,3
2.materiały	866	17,8	1969	17,3	2746	7,5	3467	11,5
3.energia	745	15,3	1250	11,0	3234	8,9	-	-
4.usługi transpo	3	0,1	20	0,2	22	0,1	171	0,6
5.usługi rempnt.	310	6,4	488	4,3	14444	39,6	3359	11,1
6.in.usł.mater.	176	3,6	1311	11,5	4864	13,3	3971	13,1
II Koszty niemater.	1775	36,4	3637	31,9	8639	23,7	12809	42,4
1. wynagrodz.	998	20,5	1896	16,7	2626	7,2	5186	17,2
2. pod.od wynagr.	196	4,0	379	3,3	527	1,4	945	3,1
3. ubezpie.spół.	401	8,2	767	6,7	1140	3,1	2039	6,7
4. odp.na f.dla z.	4	0,1	15	0,1	24	0,1	92	0,3
5. podat.od nier.	111	2,3	150	1,3	208	0,6	227	0,8
6. inne usł.niem.	65	1,3	430	3,8	4114	11,3	4320	14,3

Zródło: Przeliczenie własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

Tabela nr 6

Wskaźniki poziomu kosztów hoteli grupy A w latach 1990 i 1991 ^{w%}

Lp. Wyszczególnienie	Hotel "Brda"		Hotel "Europejski"	
	Lata		Lata	
	1990	1991	1990	1991
<u>Koszty ogółem</u> x100 sprzedaż	57,7	59,6	53,8	50,5
w tym:				
I Koszty bezpośr.	43,1	47,8	25,7	24,7
1. amortyzacja	0,08	2,4	1,4	2,2
2. materiały	1,9	5,2	2,6	3,0
3. niedobory i szk.	-	0	-	-
4. energia	7,1	4,5	4,1	-
5. usługi gastr.	10,2	11,5	-	-
6. usługi transp.	0,1	0,09	0,01	0,03
7. usługi remontowe	0,3	7,2	0,8	0,9
8. in.usł.mater.	3,0	1,5	4,7	3,8
9. wynagrodzenia	10,7	8,1	5,8	7,3
10. podatek od płac	2,1	1,6	1,2	1,3
11. ubezpieczenia społeczne	4,4	3,2	2,5	2,8
12. Fund.Pracy	0,1	0,1		
13. f.socjalny	0,2	0,2	0,1	0,1
14. f.mieszkaniowy	-	0,1		
15. pod.od nieruchom.	1,4	1,0	0,4	0,3
16. opłaty lokalne	-	0,1		
17. podróże służbowe	0	0		
18. koszty reklamy	-	0,2		
19. koszty ubezpiec.	-	0,1		
20. Centr.F.R.N.iT.	1,1	-		
21. in.usł.niemat.	0,4	0,6	2,2	2,7
II Koszty złożone	14,6	11,8	28,1	25,8
1. brygada remont.	2,0	2,3	2,1	19,4
2. koszty pralni	6,5	4,7	1,9	
3. transport dost.	0,03	0,1	-	
4. koszty zarządu	6,1	4,7	24,0	6,4
5. inne	-	-	0,3	

Zródło : przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

Tabela nr 7

Wskaźniki poziomu kosztów hoteli grupy B w latach 1990 i 1991
w %

Lp. Wyszczególnienie	Hotel "Monopol"		Hotel "Grand"	
	Lata		Lata	
	1990	1991	1990	1991
<u>Koszty ogółem</u> -x100 sprzedaż	67,7	90,4	64,8	69,3
I Koszty bezpośr.	39,0	65,6	54,5	55,9
1. amortyzacja	2,2	4,1	1,2	2,5
2. materiały	2,7	5,1	2,7	4,6
3. energia	7,0	10,3	5,4	6,5
4. usługi transp.	-	0,2	0	0,1
5. usługi remont.	2,6	6,4	6,3	15,8
6. inne usł.mat.	5,0	11,0	6,6	5,3
7. wynagrodzenia	11,4	16,0	8,3	9,1
8. podatek od wynagr.	2,3	3,2	1,7	1,8
9. ubezpieczenia społeczne	4,7	6,5	3,6	4,1
10. odpisy na f.dla z.	0,1	0,2	-	-
11. podatek od nier.	0,3	1,4	1,8	0,7
12. in.usł.niemat.	0,8	1,3	16,9	5,2
II Koszty złożone	28,6	24,8	10,3	13,4
1. koszty pralni	6,8	10,4	3,0	5,0
2. warsztaty sam.	-	0	1,1	1,1
3. brygada remont.	2,6	2,9	2,2	2,5
4. koszty zarządu	19,2	11,4	3,8	4,5
5. inne	0	0,2	0,2	0,4

Zródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

Tabela nr 8

Wskaźniki poziomu kosztów hoteli grupy C w latach 1990 i 1991 w %

Lp.	Wyszczególnienie	Hotel "Ratuszowy"		Hotel "Zajazd Staropolski"	
		Lata		Lata	
		1990	1991	1990	1991
	<u>Koszty ogółem</u> #100 sprzedaż	87,3	81,1	70,8	65,8
I	Koszty bezpośred.	75,1	69,4	49,4	44,1
1.	amortyzacja	0,1	0,2	6,9	9,0
2.	materiały	6,3	6,9	2,5	3,6
3.	nied.iszk.	-	-	-	-
4.	energia	3,1	3,3	-	-
5.	usługi gastr.	0	0,02	-	-
6.	usługi transp.	1,0	0,7	-	0,1
7.	usługi remont.	1,4	9,3	3,3	1,2
8.	in.usł.mat.	11,2	5,6	2,6	4,1
9.	wynagrodzenia	29,5	25,2	10,7	9,2
10.	podatek od płac	5,9	5,0	2,1	1,6
11.	ubezp.społ.	12,2	9,7	4,4	4,1
12.	Fund.Pracy	0,2	0,5	-	-
13.	f.socjalny	0,6	0,5	-	-
14.	f.mieszkan.	-	0,3	0,2	0,4
15.	pod.od nieruch.	1,8	1,3	6,9	2,2
16.	opłaty lokalne	-	0,2	-	-
17.	podróże służb.	-	-	-	-
18.	koszty reklamy	-	0,3	-	-
19.	koszty ubezpiec.	-	0,1	-	-
20.	Centr.F.R.N.i T.	1,1	-	-	-
21.	in.usł.niemat.	0,6	0,2	1,2	3,3
II	Koszty złożone	12,1	11,8	21,4	21,7
1.	brygada rem.	3,8	0,3	5,9	5,8
2.	koszty pralni	1,5	5,4	3,4	3,4
3.	transp.dost.	0,3	0,5	-	-
4.	koszty zarządu	6,5	5,6	6,1	5,2
5.	inne	-	-	6,1	7,3

Zródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

Tabela nr 9

Wskaźniki poziomu kosztów hoteli grupy D w latach 1990 i 1991
w %

Lp.	Wyszczególnienie	Hotel "Wrocław"		Hotel "Victoria"	
		Lata		Lata	
		1990	1991	1990	1991
	<u>Koszty ogółem</u> sprzedaż x100	40,1	50,3	61,4	48,1
I	Koszty bezpośr.	23,9	37,3	37,6	23,9
1.	amortyzacja	4,9	8,9	2,6	5,1
2.	materiały	4,2	6,5	2,8	2,7
3.	energia	3,6	4,1	3,3	-
4.	usługi transp.	0	0,1	0,02	0,1
5.	usługi remont.	1,6	1,6	14,9	2,7
6.	in.usł.mater.	0,9	4,3	5,0	3,1
7.	wynagrodzenia	4,9	6,2	2,7	4,1
8.	podatek od wynagr.	1,0	1,2	0,5	0,7
9.	ubezpieczenia społeczne	2,0	2,5	1,2	1,6
10.	odpisy na f.d.zał.	0	0	0,02	0,1
11.	podatek od nieruchomości	0,5	0,5	0,2	0,2
12.	in.usł.niemat.	0,3	1,4	4,2	3,4
II	Koszty złożone	16,2	13,0	23,8	24,1
1.	koszty pralni	2,9	4,2	1,6	
2.	warsztaty samochod.	-	0	-	17,7
3.	brygada remont.	1,8	2,4	0,7	
4.	koszty zarządu	11,5	6,3	21,2	6,4
5.	inne	0	0,1	0,3	-

Zródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

Tabela nr 10

Srednia cena i koszt 1 sprzedanego miejsca noclegowego hoteli grupy A w latach 1990 i 1991

Lp. Wyszczególnienie	Hotel "Brda"		Hotel "Europejski"	
	1990 rok	1991 rok	1990 rok	1991 rok
1. Sprzedaż ogółem-mln	4.761	11.466	24.720	36.584
2. Koszty ogółem w mln	2.746	6.829	13.308	18.488
3. Ilość sprzed.m.nocl.	49.465	50.660	78.208	83.099
4. Srednia cena 1 m.n.	96.253	226.337	316.080	440.246
5. Sredni koszt 1m.n.	55.528	134.806	170.161	222.482
w tym:				
a/ koszty bezpośr.	41.458,6	108.138,7	81.334	108.654
-amortyzacja	76,4	5.493,9	4.322	9.531
-materiały	1.818,5	11.880,8	8.081	13.213
-niedobory i szkody	-	0,9	-	-
-energia	6.878,0	10.086,3	13106	-
-usługi gastron.	9.836,2	26.039,3	-	-
-usługi transp.	117,2	199,8	51	168
-usługi remont.	245,5	16.188,3	2.544	4.705
-inne usł.mater.	2.933,0	3.493,8	14.781	16.908
-wynagrodzenia	10.289,5	18.324,6	18.374	31.974
-podatek od płac	2.054,2	3.664,9	3.682	5.885
-ubezp.społeczne	4.203,6	7.217,8	7.825	12.262
-Fundusz Pracy	65,4	335,7	-	-
f.socjalny	146,8	342,8		
-f.mieszkaniaowy	-	171,4	166	602
-podatek od nier.	1.355,4	2.304,6	1.330	1.360
-opłaty lokalne	-	306,9	-	-
-podróż służbowe	5,1	29,2	-	-
-koszty reklamy	-	518,5	-	-
-koszty ubezpiecz.	-	272,3	-	-
-C.F.R.N.iT.	1.062,8	-	-	-
- inne usł.niemat.	370,9	1.266,0	7.071	12.046
b/ koszty złożone	14.069,8	26.667,0	88.827	113.828
-brygada remont.	1.922,8	5.104,1	6.495	85.488
-koszty pralni	6.264,2	10.705,2	5.895	
-transport dost.	25,7	126,9	-	-
-koszty zarządu	5.857,1	10.730,8	75.593	28.340
6. Akumulacja	40.725,0	91.531,8	145.919	217.764
7. Podatek obrot.1m.n.	4.812,7	11.316,9	13.183	18.676
8. Zysk z 1 m.n.	35.912,3	80.214,9	132.736	199.088

Zródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

Srednia cena i koszt 1 sprzedanego miejsca noclegowego
hotelu grupy B w latach 1990 i 1991

Lp. Wyszczególnienie	Hotel "Monopol"		Hotel "Grand"	
	1990 rok	1991 rok	1990 rok	1991 rok
1. Sprzedaż og.mln	2.918	3.982	19.575	28.237
2. Koszty og.-mln	1.975	3.600	12.680	19.558
3. Ilość sprz.m.noc.	24.136	21.917	98.465	98.528
4. Srednia cena lm.n.	120.900	181.680	198.802	286.589
5. Sr.koszt lm.n.	81.828	164.256	128.777	198.502
w tym:				
a/ koszty bezpośred.	47.191	119.131	108.252	160.249
- amortyzacja	2.651,6	7.391,5	2.478	7.257
- materiały	3.231,7	9.307,8	5.332	13.235
- energia	8.452,1	18.706,9	10.796	18.634
- usługi transp.	-	319,4	91	426
- usługi remont.	3.107,4	11.589,2	12.451	45.276
- inne usł.mat.	6.090,5	20.030,1	13.060	15.184
- wynagrodzenia	13.838,2	29.064,2	16.463	26.043
- podatek od wynagr.	2.775,9	5.840,2	3.291	5.207
- ubezp.społ.	5.717,6	11.726,0	7.099	11.875
- odp.na f.d.zał.	82,9	273,8	-	-
- podat.od nier.	331,5	2.463,8	3.605	2.142
- in.usł.niemat.	911,5	2.418,2	33.586	14.970
b/ koszty złożone	34.637	45.125	20.525	38.253
- koszty pralni	8.245,0	18.844,0	5.901	14.189
- warszt.samoch.	-	45,6	2.153	3.116
- brygada remont.	3.148,8	5.201,4	4.418	7.054
- koszty zarządu	23.201,9	20.668,9	7.647	12.869
- inne	41,4	365,0	406	1.025
6. Akumulacja na lm.	39.070,0	17.429,4	70.025	88.087
7. Połatek obr.na lm.	5.676,0	8.988,5	9.557	14.331
8. Zysk z lm.n.	33.394,0	8.440,9	60.468	73.756

Zródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych
w ankietach o kosztach

Tabela nr 12

Srednia cena i koszt 1 sprzedanego miejsca noclegowego
hotelu grupy C w latach 1990 i 1991

Lp. Wyszczególnie- -nie	Hotel "Ratuszowy"		H. Zajazd Staropolski"	
	1990	1991	1990	1991
1. Sprzedaż ogółem-mln	347	858	888	1.645
2. Koszty ogółem w mln	302	697	629	1.083
3. Ilość sprzed.m.nocl.	10.334	10.703	16.769	15.721
4. Srednia cena 1 m.n.	33.531	80.203	52.955	104.637
5. Sredni koszt 1m.n.	29.256	65.084	37.510	68.889
w tym:				
a/ koszty bezpośr.	25.197	55.657	26.179	46.181
- amortyzacja	48,0	129,7	3.638	9.414
- materiały	2.127,8	5.506,6	1.312	3.753
- niedob.i szkody	-	-	-	-
- energia	1.052,1	2.662,4	4.592	5.598
- usługi gastron.	8,4	158,8	-	-
- usługi transp.	321,8	530,4	-	-
- usługi remont.	466,3	7.423,3	1.729	1.272
- in.usł.mater.	3.742,0	4.520,9	1.372	4.325
- wynagrodzenia	9.894,5	20.193,5	5.665	9.605
- podatek od płac	1.978,9	4.038,7	1.133	1.717
- ubezpieczenia społeczne	4.089,2	7.764,0	2.326	4.262
- Fundusz Pracy	71,9	361,1	-	-
- f.socjalny	215,0	434,6		445
- f.mieszkaniaowy	-	202,8	119	
- podatek od nier.	587,1	1.066,1	3.638	2.290
- opłaty lokalne	-	172,7	-	-
- podróże służbowe	-	-	-	-
- koszty reklamy	-	255,9	-	-
- koszty ubezpiecz.	-	95,6	-	-
- Centr.F.R.N.iT.	-	-	-	-
- in.usł.niemat.	208,5	139,5	656	3.435
b/ koszty złożone	4.060,0	9.428,0	11.331	22.708
- brygada remont.	1.276,7	205,0	3.101	6.106
- koszty pralni	514,0	4.339,6	1.789	3.562
- transp.dostawczy	90,5	406,6	-	-
- koszty zarządu	2.178,5	4.476,3	3.220	5.407
- inne	-	-	3.220	7.633
6. Akumulacja	4.273,9	15.118,5	15.445	19.019
7. podatek obr.na 1m.n.	1.676,5	4.010,2	2.326	4.771
8. Zysk z 1m.nocl.	2.597,3	11.108,3	13.119	14.248

Srednia cena i koszt 1 sprzedanego miejsca noclegowego
hotelu grupy D w latach 1990 i 1991

Lp. Wyszczególnienie	Hotel "Victoria"		Hotel "Wrocław"	
	1990	1991	1990	1991
1. Sprzedaż ogółem w mln	101.945	125.990	20.440	30.485
2. Koszty ogółem w mln	59.492	60.674	8.198	15.349
3. Ilość sprzed.m.nocl.	126.577	154.444	89.411	91.687
4. Srednia cena lm.n.	805.399	815.764	228.600	332.490
5. Sredni koszt lm.n.	470.006	392.854	91.689	167.407
w tym:				
a/ koszty bezpośr.	288.022	195.624	54.523	124.162
- amortyzacja	19.814	41.672	11.184	29.546
- materiały	21.694	22.448	9.686	21.475
- energia	25.549	-	8.332	13.633
- usługi transport.	174	1.107	34	218
- usługi remontowe	114.112	21.749	3.467	5.333
- inne usługi mat.	38427	25.712	1.968	14.299
- wynagrodzenia	20.746	33.579	11.162	20.679
- podatek od płac	4.163	6.119	2.192	4.134
- ubezpieczenia społeczne	3.006	13.202	4.485	8.365
- odp. na f. dla zał.	190	596	45	164
- podatek od nier.	1.643	1.470	1.242	1.636
- inne usł. niem.	32.502	27.971	727	4.689
b/ koszty złożone				
- koszty pralni	12.616	144.726	6.722	13.797
- warsztaty samochod.	-	-	-	-
- brygada remont.	5.569	-	4.004	8.115
- koszty zarządu	161.499	52.504	26.395	21.039
- inne	2.299	-	45	272
6. Akumulacja na lm.n.	335.393	442.911	136.717	165.083
7. Podatek obrot. na lm.n.	71.799	55.742	10.569	16.480
8. Zysk z lm.n.	263.594	387.169	126.148	148.603

Zródło: Przeliczenia własne na podstawie danych zawartych w ankietach o kosztach

TEMAT/R.1.5.2./ K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H.

Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

1. Informacje ogólne o obiekcie
Nazwa, kategoria, adres obiektu Hotel "Brda", kat. XXX, ul. Dworkowa 94 Bydgoszcz

2. Aktualna forma organizacyjno-prawna i własnościowa hotelu państwowy

3. Lokalizacja obiektu/właściwe podkreślić/

- centrum miasta

- blisko centrum

- na przedmieściu

4. Rok budowy obiektu lub rok ostatniego remontu kapital./ogólny stan tech./

- dobry i dobry

1992 rok budowy obiektu + bieżące modernizacje

- średni

- zły

5. Ogólna liczba miejsc noclegowych 346

6. Liczba stałych miejsc konsumpcyjnych 200 kiel. + 80 kawiarica

7. Liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty

Wykazanie 1990 1991

- dział. hotelowa 54,1 50,4

- dział. gastronomiczna 62 53

- administracja

- prac. techniczni

8. Liczba udzielonych osobonoclegów 1990 49 465

1991 50 660

9. Wykorzystanie bazy noclegowej /frekwencja w %/ 1990 40,4%

1991 41,8%

10. Średnia cena 1-go noclegu 1990 96,253

1991 226,334

11. Wg. jakiej formuły sporządza się kalkulację cen usług noclegowych:

- wg formuły kosztowej

- wg formuły podażyowo-popytowej

- inne /jakie/

12. Ogólna wartość sprzedaży usług /obroty/ w tys. zł w mln zł

- działalności hotelowej 1990 4 761 133 1991 11 466 255

- działalności gastronomicznej 1990 3 480 348 1991 7 395 318

13. Wielkość akumulacji /sprzedaż-koszty/ w tys. zł w mln zł

- z dział. hotelowej 1990 2 014 463 1991 4 636 999

- z dział. gastronomicznej 1990 3 16 682 1991 790 261

14. Wzrost finansowy /akumulacja-podatek obrotowy/ w mln zł 1990 1991

- z dział. hotelowej 1990 1 776 404 1991 4 063 687

- z dział. gastronomicznej 1990 286 222 1991 702 482

15. Szacunkowa wartość środków trwałych i obrotowych hotelu w mln zł

16. Opinia kierownika obiektu o możliwości obniżki kosztów własnych i poprawy

skuteczności usług hotelarskich:

Przebieg na pięciu etapach: 1. Wzrost, 2. Rozwój, 3. Stabilizacja, 4. Spadek, 5. Odnowa

Hotel "Brda" należy do 1. etapu. Wzrost. Wzrost usług hotelarskich.

Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich.

Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich.

Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich.

Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich.

Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich.

Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich. Wzrost usług hotelarskich.

Wyszczególnienie				
Wyszczególnienie		Hotel "Bardo"	Hotel "Ratuszowy"	
		kw. 1990	1991.	kw. 1990 1991
Przebieg		4.461.173.	11.466.255	346.505 858.410
Koszty		2.446.410	6.829.256	302.339 696.597
a/ Koszty bezpośrednie /proste/		2.050.448	5.478.306	260.386 1.595.694
1001 Amortyzacja im. trwałych		3780	174.302	496 1.388
1002 Amortyzacja wyposażenia			97.343	
1003 Amortyzacja kart. niemater.			6.674	
1111 Materiały		89.250.28.230	601.822	21.989 58.937
1112 Należności			1.47	
1114 Zużycie paliwa				
1115 Zużycie ogumienia				
112 Zużycie energii		340.224	510.970	10.872 28.496
125 Usługi gastronomiczne.		486.546	1.319.150	87 1.900
126 Usługi transportowe		5.798	10.222	3.325 5.674
127 Usługi remontowe		12.146	820.101	4.819 79.452
128 Usługi hotelowe				
129 Usługi materialne		145.081	176.998	38.670 48.387
131 Wynagrodzenia		508.969	928.324	102.250 216.131
1401 Podatek od płac		101.610	185.665	20.460 43.226
1402 Ubezpieczenia społeczne		207.932	365.653	42.258 83.098
1403 Fundusz pracy		3.233	17.007	743 3.865
1501 Fundusz socjalny		7.262	17.366	2.222 4.652
1502 Fundusz mieszkaniowy			8.683	
1611 Podatek od nieruchomości		67.046	116.752	6.067 11.411
1612 Podatek od środków transp.				
1613 Opłaty lokalne			15.549	
1614 Opłaty skarbowe				
1615 Pozostałe podatki				
163 Podróże służbowe		254	1.478	
1701 Koszty reklamy			26.267	
1702 Koszty reprezentacyjne				
1703 Koszty czynszów				
1704 Ekwiwalenty pieniężne				
1705 Koszty ubezpieczenia			13.495	
1706 Usługi niematerialne		18.350	64.136	2.155 1.493
16111 Cełta, Fundus, Związu Należ. Techn.		52.541		3.883
b/ Rozliczenia międzyokresowe				
c/ Koszty pośrednie/płożone/		695.961	1.350.950	41.953 100.903
521 Koszty wydziałowe				
5311 Brygada remontowa		95.111	258.545	13.193 2.194
5312 Pralnia		309.861	542.327	5.312 46.447
5313 Transport dostawczy		1.269	6.427	825 4.352
5314 Warsztaty samochodowe				
551 Koszty zarządu		289.720	543.621	22.513 47.910
d/ Koszt własny zakupu towarów				
Akumulacja zysku brutto		2.014.463	4.636.999	44.166 161.813
Podatek obrotowy		238.059	573.312	17.325 42.921
Wynik finansowy zysk netto		1.446.404	4.063.687	26.841 118.892

TEMAT/R.1.5.2./ K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H.
Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

1. Informacje ogólne o obiekcie . HOTEL EUROPEJUM KAT. ***
2. Nazwa, kategoria, adres obiektu WARSZAWA, KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 13
3. Aktualna forma organizacyjno-prawna i własnościowa hotelu Spółka
4. Lokalizacja obiektu/właściwe podkreślić/
- centrum miasta
- blisko centrum
- na przedmieściu 1856 - modernizacja 1962
5. Rok budowy obiektu/lub rok ostatniego remontu.kapitał./ogólny stan tech./
- dobry i dobry
- średni
- zły
6. Ogólna liczba miejsc noclegowych 332
7. Liczba stałych miejsc konsumpcyjnych 572
8. Liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty
Rozszczególnienie 1990 1991
- dział. hotelowa .. 138 - 135
- dział. gastronom. .. 306 - 299
- administracja .. 110 - 107
- pracow. techniczni .. 45 - 43
9. Liczba udzielonych osób noclegów 1990 : 78.208
1991 : 83.099
10. Wykorzystanie bazy noclegowej /frekwencja w %/ 1990 : 65,4
1991 : 68,6
11. Średnia cena 1-go noclegu 1990 328.601 1991 316.080
1991 352.852 440.246 ← opłaconego noc.
12. Wg jakiej formuły sporządza się kalkulację cen usług noclegowych:
- wg formuły kosztowej
- wg formuły podażowo-popytowej
- inne /jakie/
13. Ogólna wartość sprzedaży usług /obroty/ w mln zł
- z działalności hotelowej 1990 24720 1991 36584
- z działalności gastronom. 21182 34810
14. Wielkość akumulacji /sprzedaż-koszty / w mln zł 1990 1991
- z dział. hotelowej 11412 18096
- z dział. gastronom. 1512 684
15. Wynik finansowy /akumulacja-podatek obrotowy/ w mln zł 1990 1991
- z dział. hotelowej 10391 16544
- z dział. gastronom. 417 647
16. Średnioroczna wartość środków trwałych i obrotowych hotelu w mln zł 60.472
17. Opinia kierownika obiektu o możliwości obniżki kosztów własnych i poprawy jakości usług hotelarskich :

TEMAT/R.1.5.2./ K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H.

Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

1. Informacje ogólne o obiekcie:
 1. Nazwa, kategoria, adres obiektu GRAND "ORBIS", kat ***, ul. Knurowa 28, Warszawa
 2. Aktualna forma organizacyjno-prawna i własnościowa hotelu
jednoosobowa spółka z o.o. z siedzibą w Polsce
 3. Lokalizacja obiektu/właściwe podkreślić/
- centrum miasta
- blisko centrum
- na przedmieściu
 4. Rok budowy obiektu lub rok ostatniego remontu kapital./ogólny stan tech./
- dobry i dobry
- średni
- zły rok budowy: 1957
 5. Ogólna liczba miejsc noclegowych 588
 6. Liczba stałych miejsc konsumpcyjnych 447
 7. Liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty
Wykazanie 1990 1991

	1990	1991	1990	1991
działal. hotelowa	122	106		
działal. gastronomicz.	176	142	pozakli	33
administracja	18	16		28
pracow. techniczni	28	24	Ogółem	377
				316
 8. Liczba udzielonych osobonoclegów 1990 98.465
1991 98.528
 9. Wykorzystanie bazy noclegowej /frekwencja w %/ 1990 51,2 w Łódź
1991 51,9 w Łódź
 10. Średnia cena 1-go noclegu 1990 151.898 1991 151.802
1991 259.852 1991 286.589
 11. Wg. jakiej formuły sporządza się kalkulację cen usług noclegowych:
- wg formuły kosztowej
- wg formuły podażyowo-popytowej
- inne /jakie/
 12. Ogólna wartość sprzedaży usług /obroty/ w mln zł
- z działalności hotelowej 1990 19.575 1991 28.237
- z działalności gastronomicz. 1990 12.968 1991 19.521
 13. Wielkość akumulacji /sprzedaż-koszty/ w mln zł
1990 1991
- z dział. hotelowej 6.895 8.679
- z dział. gastronomicz. 1.291 3.645
 14. Wynik finansowy /akumulacja-podatek obrotowy/ w mln zł 1990 1991
- z dział. hotelowej 5.934 7.267
- z dział. gastronomicz. 2.594 4.547
 15. Szacunkowa wartość środków trwałych i obrotowych hotelu w mln zł
ca. 51.626
 16. Opinia kierownika obiektu o możliwości obniżki kosztów własnych i poprawy efektywności usług hotelarskich:
z uwagi na to, że Grand Hotel jest obiektem 35-letnim i jego stan techniczny jest zły, ma on możliwość obniżenia kosztów własnych poprzez przebudowę części zniszczonych części.

Instytut Turystyki w Warszawie
Zakład Zagospodarowania Rejonów
i Miejscowości Turystycznych w Bydgoszczy

TEMAT/R.1.5.2./ K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H.

Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

1. Informacje ogólne o obiekcie .
1. Nazwa, kategoria, adres obiektu *Hotel Orbis Monopol ul. Modrzejewskiej 2 Wrocław kat xxx*
X2. Aktualna forma organizacyjno-prawna i własnościowa hotelu

3. Lokalizacja obiektu/właściwe podkreślić/.....
- centrum miasta
- blisko centrum

4. Rok budowy obiektu lub rok ostatniego remontu kapital./ogólny stan tech./
- b. dobry i dobry *rok budowy 1891-1896*
- średni
- zły

5. Ogólna liczba miejsc noclegowych ... *119*
6. Liczba stałych miejsc konsumpcyjnych *352*
7. Liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty

Wyszczególnienie	1990	1991
działal. hotelowa	33	30
działal. gastronom.	100	92
administracja	41	35
pracow. techniczni	9	9

8. Ilość udzielonych osobonoclegów 1990 *24136*
1991 *21217*

9. Wykorzystanie bazy noclegowej /frekwencja w %/ 1990 *55.1*
1991 *52.0*

10. Średnia cena 1-go noclegu 1990 *120914* ✓ sprzed. mod. *120832*
1991 *181670* ✓ " *181685*

- 10a. Wg jakiej formuły sporządza się kalkulację cen usług noclegowych:
- wg formuły kosztowej
- wg formuły podaży-popytowej

- inne /jakie/ *po rozporządzeniu popytu i podaży przy uwzgl. cen światowych, państwowych*
1. Ogólna wartość sprzedaży usług /obroty/ w mln zł

- z działalności hotelowej *2918* 1990 1991
- z działalności gastronom. *4469* 3982

12. Wielkość akumulacji /sprzedaż-koszty/ w mln zł 1990 1991

	1990	1991
- z dział. hotelowej	+943	+382
- z dział. gastronom.	-943	-2234
2. Wynik finansowy /akumulacja-podatek obrotowy/ w mln zł	1990	1991
- z dział. hotelowej	+806	+185
- z dział. gastronom.	-1334	-2449
4. Szacunkowa wartość środków trwałych i obrotowych hotelu w mln zł		

5. Opinia kierownika obiektu o możliwości obniżki kosztów własnych i poprawy efektywności usług hotelarskich :

Hotel Monopol wchodzi w skład Oddziału "Orbis" S.A. Hotel Wrocław
Budynki i grunt - własność Skarbu Państwa, zarząd i użytkowanie "Orbis" SA
Hotele - Wrocław

Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

-

TEMAT/R.1.5.2./ K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H.
Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

1. Informacje ogólne o obiekcie:
1. Nazwa, kategoria, adres obiektu Hotel „Rokumawy” Bydgoszcz ul. Długa 34
2. Aktualna forma organizacyjno-prawna i własnościowa hotelu państwowy

3. Lokalizacja obiektu/właściwe podkreślić/
- centrum miasta
- blisko centrum
- na przedmieściu
4. Rok budowy obiektu lub rok ostatniego remontu kapital./ogólny stan tech./
- b. dobry i dobry
- średni
- zły

5. Ogólna liczba miejsc noclegowych 66
6. Liczba stałych miejsc konsumpcyjnych 5
7. Liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty

Wykazanie 1990		1991
działal. hotelowa	12	119
działal. gastronomicz.		
administracja		
pracow. techniczni		

8. Ilość udzielonych osobonoclegów 1990 10 334
1991 10 403
9. Wykorzystanie bazy noclegowej /frekwencja w %/ 1990 44,4
1991 46,0
10. Średnia cena 1-go noclegu 1990 33,531
1991 80,202

11. Wg. jakiej formuły sporządza się kalkulację cen usług noclegowych:
- wg formuły kosztowej
- wg formuły podażowo-popytowej
- inne /jakie/

12. Ogólna wartość sprzedaży usług /obroty/ w ^{w tys. zł} mln zł
- z działalności hotelowej 1990 340 505 1991 258 440
- z działalności gastronomicz.

Mielkość akumulacji /sprzedaż-koszty/ w ^{w tys. zł} mln zł		1990	1991
- z dział. hotelowej		44 166	161 815
- z dział. gastronomicz.			
Wynik finansowy /akumulacja-podatek obrotowy/ w ^{w tys. zł} mln zł		1990	1991
- z dział. hotelowej		26 847	118 892
- z dział. gastronomicz.			

13. Planowana wartość środków trwałych i obrotowych hotelu w mln zł
14. Opinia kierownika obiektu o możliwości obniżki kosztów własnych i poprawy efektywności usług hotelarskich:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

TEMAT/R.1.5.2./ K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H.
Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

- Informacje ogólne o obiekcie:
1. Nazwa, kategoria, adres obiektu: Hotel „Orbis” Wrocław, ul. Powstańców Śl. 7 kat. XXX
2. Aktualna forma organizacyjno-prawna i własnościowa hotelu
3. Lokalizacja obiektu/właściwe podkreślić/.....
- centrum miasta
- blisko centrum
- na przedmieściu
4. Rok budowy obiektu lub rok ostatniego remontu kapital./ogólny stan tech./
- b. dobry i dobry rok budowy - 1980
- średni
- zły
5. Ogólna liczba miejsc noclegowych 600
6. Liczba stałych miejsc konsumpcyjnych 304
7. Liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty
Wykazanie 1990 1991
- dział. hotelowa 87 81
- dział. gastronomiczna 146 140
- administracja 80 30
- prac. techniczni 20 20
8. Liczba udzielonych osobonoclegów 1990 89441
1991 91687
9. Wykorzystanie bazy noclegowej /frekwencja w %/ 1990 41,4
1991 42,8
10. Średnia cena 1-go noclegu 1990 228604
1991 332486
- 10a. Wg. jakiej formuły sporządza się kalkulację cen usług noclegowych:
- wg formuły kosztowej
- wg formuły podaży-popytowej
- inne /jakie/ po rozpoznaniu popytu i podaży przy uwzględnieniu cen światowych.
11. Ogólna wartość sprzedaży usług /obroty/ w mln zł
- z działalności hotelowej 20440 1990 1991 30485
- z działalności gastronomicznej 12356 20494
12. Wielkość akumulacji /sprzedaż-koszty/ w mln zł 1990 1991
- z dział. hotelowej +12242 +15136
- z dział. gastronomicznej +2336 +3457
13. Wynik finansowy /akumulacja-podatek obrotowy/ w mln zł 1990 1991
- z dział. hotelowej +11249 +13625
- z dział. gastronomicznej +1130 +2649
14. Szacunkowa wartość środków trwałych i obrotowych hotelu w mln zł
15. Opinia kierownika obiektu o możliwości obniżki kosztów własnych i poprawy efektywności usług hotelarskich:
- X Hotel Wrocław wchodzi w skład Oddziału „Orbis” S.A. Hotele Wrocław
Budynek - wybudowany ze środków własnych, grunt - użytkowany przez „Orbis” S.A.

Instytut Turystyki w Warszawie
 Tabeli Zagospodarowania Rejonów
 i Miejscowości Turystycznych w Bydgoszczy

TEMAT/R.1.5.2./ K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H.
 Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

1. Informacje ogólne o obiekcie . HOTEL VICTORIA INTER. CONTINENTAL
1. Nazwa, kategoria, adres obiektu . KATEGORIA ***** WARSZAWA UL. KROLEWSKA 11
2. Aktualna forma organizacyjno-prawna i własnościowa hotelu Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
3. Lokalizacja obiektu/właściwe podkreślić/
 - centrum miasta
 - blisko centrum
 - na przedmieściu 1975 m.
4. Rok budowy obiektu/lub rok ostatniego remontu kapital./ogólny stan tech./
 - dobry i dobry
 - średni
 - zły
5. Ogólna liczba miejsc noclegowych 585
6. Liczba stałych miejsc konsumpcyjnych 573
7. Liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty
- Wyszczególnienie 1990 1991
- działal. hotelowa .. 158 .. 154 ..
- działal. gastronom. .. 351 .. 342 ..
- administracja .. 126 .. 122 ..
- pracow. techniczni .. 51 .. 50 ..
8. Ilość udzielonych osobonoclegów 1990 126577 1991 154449
9. Wykorzystanie bazy noclegowej /frekwencja w %/ 1990 59,3 1991 72,3
10. Średnia cena 1-go noclegu 1990 815,875 805 399 1991 815 404
- 10a. Wg. jakiej formuły sporządza się kalkulację cen usług noclegowych:
 - wg formuły kosztowej
 - wg formuły podażyowo-popytowej
 - inne /jakie/
11. Ogólna wartość sprzedaży usług /obroty/ w mln zł
 - z działalności hotelowej 101.945 1990 96945 1991 125990
 - z działalności gastronom. 21182 61986
12. Wielkość akumulacji /sprzedaż-koszty/ w mln zł 1990 37453 1991 4417
- z dział. hotelowej .. 42453 .. 65316
- z dział. gastronom. .. 6319 .. 10218
13. Wynik finansowy /akumulacja-podatek obrotowy/ w mln zł 1990 33365 1991 59796
- z dział. hotelowej .. 33365 .. 59796
- z dział. gastronom. .. 2956 .. 7213
14. Szacunkowa wartość środków trwałych i obrotowych hotelu w mln zł 331291
15. Opinia kierownika obiektu o możliwości obniżki kosztów własnych i poprawy efektywności usług hotelarskich :

Instytut Turystyki w Warszawie
Zakład Zagospodarowania Rejonów
Miejscowości Turystycznych w Bydgoszczy

TEMAT/R.1.5.2./ K O S Z T Y U S Ł U G H O T E L A R S K I C H.
Materiały analityczne dot. wybranych obiektów hotelarskich.

1. Informacje ogólne o obiekcie .
1. Nazwa, kategoria, adres obiektu Hotel „Centralny” II, Bydgoszcz, Dąbcowa 85.
2. Aktualna forma organizacyjno-prawna i własnościowa hotelu Własność prywatna, hotelu od prywatnego właściciela.
3. Lokalizacja obiektu/właściwe podkreślić/
 - centrum miasta
 - blisko centrum
 - na przedmieściu
4. Rok budowy obiektu lub rok ostatniego remontu kapital./ogólny stan tech./
 - dobry i dobry
 - średni
 - zły
5. Ogólna liczba miejsc noclegowych 119
6. Liczba stałych miejsc konsumpcyjnych
7. Liczba zatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty
- Wyszczególnienie 1990 1991
- dział. hotelowa
- dział. gastronomicz.
- administracja
- prac. techniczni
8. Liczba udzielonych osób noclegów 1990
1991
9. Wykorzystanie bazy noclegowej /frekwencja w %/ 1990
1991
10. Średnia cena 1-go noclegu 1990
1991
- 10a. W jakiej formule sporządza się kalkulację cen usług noclegowych:
 - wg formuły kosztowej
 - wg formuły podażyowo-popytowej
 - inne /jakie/
11. Ogólna wartość sprzedaży usług /obroty/ w mln zł

	1990	1991
- z działalności hotelowej		
- z działalności gastronomicz.		
12. Wielkość akumulacji /sprzedaż-koszty/ w mln zł

	1990	1991
- z dział. hotelowej		
- z dział. gastronomicz.		
13. Wynik finansowy /akumulacja-podatek obrotowy/ w mln zł

	1990	1991
- z dział. hotelowej		
- z dział. gastronomicz.		
14. Szacunkowa wartość środków trwałych i obrotowych hotelu w mln zł
15. Ocena kierownika obiektu o możliwości obniżki kosztów własnych i poprawy efektywności usług hotelarskich :

Hotel „Centralny” jest obiektu prywatnym
i nie widzę przesłan do naliczenia lub secesyjowania
informacji
HOTEL CENTRALNY
ul. Dąbcowa 85
85-10 BYDGOSZCZ
tel. 22-88-76/77
92.11.12

B I B L I O G R A F I A

1. A. Jarugowa, W.Malc, K. Sawicki ; Rachunek kosztów, PWE , Warszawa 1983
2. W.Kwiatkowski, Efektywność Gospodarki hotelowej w Polsce, SGPiS, Biuletyn - Ruch turystyczny, zeszyt 23, Warszawa 1982
3. Mały słownik ekonomiczny , PWG, Warszawa, 1968
4. B.Marcinkowska, Koszty własne przedsiębiorstw hotelarskich i możliwości ich minimalizacji, CPBP V - 32
5. J.Matuszewicz, Rachunkowość przedsiębiorstw przemysłowych, PWE, Warszawa, 1985
6. Rachunek kosztów, skrypt AE, Poznań, 1983
7. R.Stadtmuller, W.Soktys, Sprawozdawczość i analiza finansowa w przedsiębiorstwie przemysłowym, PWE, Warszawa, 1978
8. H.Sulikowska, B.Misiak, Koszty w przedsiębiorstwie Hotelowym, Zrzeszenie Polskich Hoteli Turystycznych, Warszawa 1973
9. T.Waśniewski, Metody analizy finansowe w przedsiębiorstwie, PWE, Warszawa, 1981

BIBLIOTEKA IT
Archiwum Prac
Naukowo-Badawczych